Leerlingen oefenen met simulatiepatiënten

Ziekenhuis tussen

Eerstejaars hbo-v-studenten oefenen hun vaardigheden in een nagebootste werkelijkheid: het Admiraal Spitaal. Simulatiepatiënten van alle leeftijden en met diverse ziektebeelden zijn aan hun zorgen toevertrouwd. Mathilde Bos speelde een ochtend en een middag voor patiënt. Kirsten Oosterwijk en Elise Veenhoven, beiden eerstejaars studenten, verzorgden haar.

Mathilde Bos

Eens per jaar verandert de praktijkvleugel van de hbo-v in Enschede in een heus ziekenhuis. Verpleegkundigen lopen heen en weer in uniform en met naamplaatje. Artsen, keukendienst, schoonmakers, fysiotherapie, technische dienst en hoofdverpleegkundige, alles loopt er door elkaar. Samen hebben zij de zorg voor twaalf patiënten, verdeeld over drie ziekenzalen. Er is een röntgenkamer en een dagverblijf. Er zijn twaalf 'verpleegkundigen', de eerstejaars. Iedere verpleegkundige heeft een eigen patiënt voor wie hij of zij een aantal uur moet zorgen. De patiënten krijgen een ziektebeeld en een rolomschrijving. De verpleegkundigen krijgen een verpleegkundig dossier met gegevens van de patiënt en een verpleegplan. De studenten kunnen na ruim een half jaar school hun vaardigheden als verpleegkundige laten zien en krijgen feedback van hun patiënt, de observator en – misschien nog het meest – van zichzelf. Vierdejaars studenten treden op als observator, patiëntbegeleider, arts, coördinator, laborant en fysio.

> "Ik was helemaal niet zenuwachtig, het leek me vooral heel leuk"

> "Het dossier van mijn patiënt was verwisseld en daar werk ik ontzettend giechelig van"

Zenuwen

Elise Veenhoven (20): "Twee medestudenten met wie ik samen reis, waren ontzettend nerveus. Dat was wel gek want ik was helemaal niet zenuwachtig. Mij leek het vooral heel leuk. Ik was wel blij dat we op school van tevoren met elkaar konden overleggen, dat was prettig."

Kirsten Oosterwijk (19) was wel zenuwachtig. "Het dossier van mijn patiënt was verwisseld en ik werd daar ontzettend giechelig van, dat kwam gewoon van de zenuwen. In de ontmoeting met mijn patiënt speelden de zenuwen me ook parten. Ik had me wel voorbereid op alles wat ik moest gaan doen, maar niet op de patiënt zelf. Uiteindelijk stond ik daar bij m'n patiënt met mijn werkbriefje én met een mond vol tanden."

> "Uiteindelijk stond ik daar bij mijn patiënt met mijn werkbriefje én met een mond vol tanden"

Marike Overbeek (22, vierdejaars): "Ik herinner me nog heel goed dat ik als eerstejaars in het Spitaal voor mijn patiënt moest zorgen. Ik was flink nerveus. Hierdoor durfde ik niets te vragen en ging ik alles alleen doen. Het is goed dat ze dat eerste contact kunnen oefenen in het Spitaal. Tijdens de stage is het precies hetzelfde, dan sta je ook ineens oog in oog met een patiënt in een voor jou vreemde omgeving. Daar moet je mee leren omgaan."

Geen makkelijke patiënten

In het Spitaal krijgt ieder patiënt een broodmaaltijd en lichamelijke verzorging. Verder moet elke patiënt een keer naar de röntgen voor een foto en komt er een arts langs. Elke patiënt heeft vanuit zijn rolomschrijving een aantal specifieke kenmerken. De één heeft trombose en bedrust maar wil er het liefst uit voor een sigaret, de ander heeft astma en moet eigenlijk het bed uit maar wil dat helemaal niet. Makkelijke patiënten hoef je in het Spitaal niet te verwachten. Ikzelf speelde 's morgens een patiënt met verbrande handen. 's Middags had ik platte bedrust vanwege een gebroken wervelschijf.

Elise moest me 's morgens helemaal helpen omdat ik mijn verbonden handen niet gebruiken kon. Ze zorgde direct voor een kopje koffie toen ik daarom vroeg, heerlijk! Wat een bijzondere ervaring om als een klein kind geholpen te worden met eten, heel ongemakkelijk. Nadat Elise een hapje in mijn mond had gedaan ging ze een collega helpen met een pyjamajasje, ze kwam terug en gaf me de volgende hap zonder eerst haar handen te wassen (als

school en stage

Foto's: Frank Muller

'Patiënt' Mathilde Bos wil graag roken, maar 'de verpleegkundige' gaat hier niet op in.

patiënt zie je álles!). Na het derde hapje verreed ze voor een andere patiënt het bed, tussendoor bleef ze naast me staan, torende daardoor boven me uit en keek om zich heen. Ik zat te kauwen en voelde me volstrekt te veel met mijn bordje. Gelukkig zat er een rietje in de koffie zodat ik die zelf kon drinken. Het tanden poetsen was trouwens ook een ervaring apart. Wat een afhankelijkheid!

Elise: "Ik heb mijn patiënt zelf laten kiezen of ze eerst wilde ontbijten en dan wassen of juist andersom. Het werd eerst het ontbijt, dat vond ik prima. Ik ben alleen wel een paar keer weggelopen, dat was niet zo handig. Ik hoorde bij de evaluatie dat dit veel onrust gaf. In mijn stage die ik na het Spitaal heb gelopen, heb ik erop gelet dat de eetmomenten rustig verliepen. Ik ging tijdens mijn stage zitten als ik iemand bij het eten hielp. Het is dan een moment van rust en contact, een prettig moment. Bij het helpen met eten en de lichamelijke verzorging ben je heel dicht bij mensen, veel meer dan in het normale leven. Ik vind dat één van de dingen die dit beroep zo bijzonder en aantrekkelijk maken."

> "Ik ben wel een paar keer bij mijn patiënt weggelopen, dat was niet zo handig"

> "Ik had geen rekening gehouden met het feit dat mijn patiënt er ook nog was"

Afleiding nodig

's Middags was ik een patiënt die met een gebroken ruggenwervel al een paar weken in het ziekenhuis lag. Door de platte bedrust was ik er niet vrolijker op geworden, ik voelde me eenzaam en was bang weg te glijden in een depressie. Ik wist dat ik afleiding nodig had. Televisie kijken, mijn bed bij het raam, open gordijnen, een prismabril zodat ik zou kunnen lezen en vooral contact met de verpleegkundige. Hoe ik ook vroeg, bad, eiste en smeekte, mijn behoeftes kwamen bij Kirsten niet binnen. Ook niet toen ik haar precies uitlegde waarom het voor mij zo belangrijk was. Toen na veel gezeur het bed uiteindelijk toch bij het raam stond, trok Kirsten de lamellen niet open waardoor ik nog niet naar

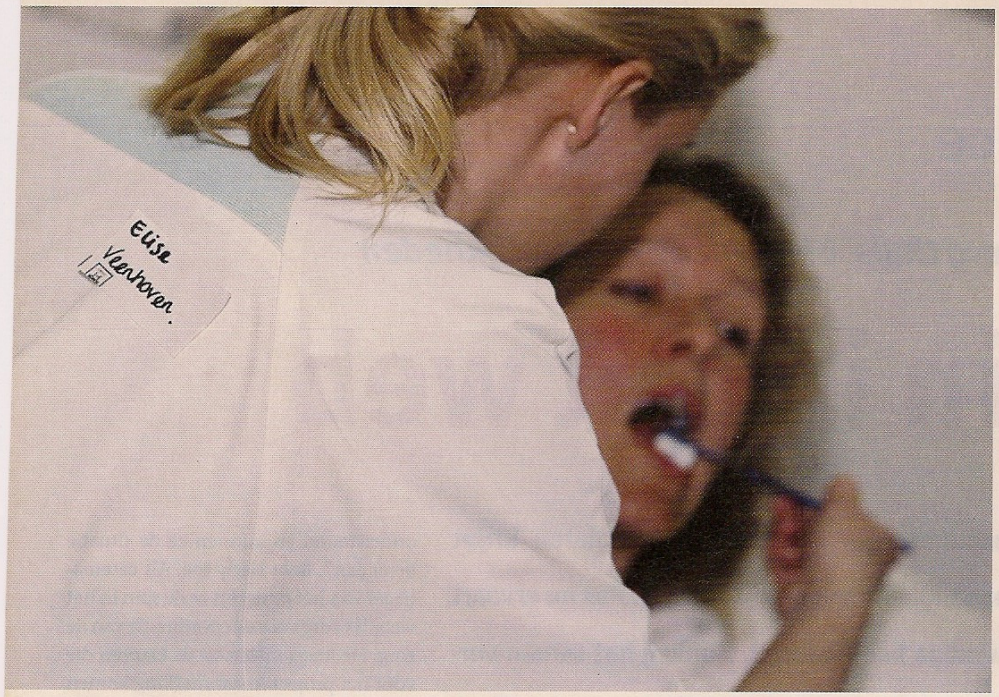

In het Spitaal ervaart de verpleegkundige dat een patiënt soms volledig afhankelijk is.

buiten kon kijken. Met gevaar voor het breken van mijn rug heb ik ze toen – stiekem – zelf opengetrokken.

Kirsten: "Ik had een werkbriefje gemaakt en die werkzaamheden waren voor mij heel belangrijk, die moesten gebeuren. Ik had alleen geen rekening gehouden met het feit dat mijn patiënt er ook nog was. Mijn patiënt wilde televisie kijken en het bed bij het raam. Ik vond dat heel lastig want er moest nog van alles gebeuren zoals ontbijt geven, wassen en bed verschonen. Ik heb niet eens gehoord dat ze zo somber was, terwijl ze dat heel vaak gezegd heeft. Ik wist gewoon niet wat ik daarmee aan moest.

Achteraf had ik het haar en mij veel makkelijker kunnen maken door naar haar te luisteren en haar behoeftes serieus te nemen. Zoals over dat tv kijken. Ik zat daar heel erg over na te denken maar vertelde niet wat ik dacht. Als ik gewoon gezegd had wat mijn overwegingen waren, dan hadden we tot een gezamenlijk besluit kunnen komen. Nu hield ik me stil en bleef zij doorgaan over die tv. Het bed heb ik uiteindelijk, nadat mijn patiënt de hoofdzuster erbij had geroepen, bij het raam gezet, dat vond ik wel goed. Ik moet trouwens uitkijken dat ik geen dingen van een patiënt overneem als dat niet echt nodig is. Het gaat dan over het maken van keuzes, maar ook over praktische dingen met wassen en eten."

> "Ik heb niet eens gehoord dat ze zo somber was, terwijl ze dat heel vaak gezegd heeft"

Doorgewinterde rookster

Als patiënt met verbrande handen lag ik naast een doorgewinterde rookster. Ik had shag, zij had niets. Mijn buurvrouw kon over niets anders praten dan over roken, roken, roken. Van mij mocht ze rustig een shagje draaien. Als de verpleegkundigen ons naar het rookverblijf konden brengen dan was het oké, dan zouden we onszelf kunnen redden. Elise en haar collega konden met onze rookbehoefte niet goed uit de voeten. 'Het is ongezond', kregen we te horen. Dat weet een roker natuurlijk beter dan ieder ander. Wij vroegen om hulp bij het vervoer, niet om gezondheidsvoorlichting. Na heel wat gesoebat over onze gezondheid, hoorden we dat de hele afdeling rookvrij was. Naar buiten gaan om te roken konden we niet van de verpleegkundigen vragen, of wel? Met bezoek naar buiten op een later moment zou een optie zijn maar zouden ze ons laten gaan? Toen mijn buurvrouw vroeg om dan in elk geval even in het pakje te mogen rúiken verdween mijn pakje shag in Elise's uniformzak. Met zo'n vanzelfsprekendheid dat ik het tot mijn verbazing nog accepteerde ook, míjn shag!

> "Ik vond het heel lastig dat mijn patiënt wilde televisie kijken en haar bed bij het raam wilde"

Elise: "Roken blijft een lastig punt. Het is gewoon niet gezond, dat weet iedereen. Ik ben me daar misschien wel meer van bewust dan een ander om dat ik een lichte vorm van astma heb. Mijn ouders roken allebei en ze hebben me heel erg op het hart gedrukt om er niet aan te beginnen. Ze weten hoe moeilijk het is om er weer af te komen. Je neemt natuurlijk altijd jezelf mee in het beroep van verpleegkundige, ook wat dit betreft. Ik vind dat je mensen moet wijzen op de gevaren van roken, maar je kunt het uiteindelijk niemand verbieden."

Hele happening

Elise: "Ik heb het ontzettend leuk gevonden. Het feit dat je helemaal verantwoordelijk bent voor een patiënt en zelf je planning kunt maken, vind ik heel leuk. Het is ook een hele happening. Er is over het Spitaal nog veel nagepraat."

Kirsten: "Ik vind het heel leuk om met mensen om te gaan, daarom heb ik dit beroep gekozen. In het Spitaal had ik gelegenheid om te oefenen, ook met de zelfstandigheid. Dat vond ik heel leuk."

Marike: "Het mooie van het Spitaal is dat het echt is en toch ook weer niet. Je kunt hier rustig fouten maken, je krijgt feedback en je kunt er van leren. Ik kreeg destijds de feedback dat ik meer om hulp moet vragen, daar heb ik in al mijn stages iets aan gehad. Als vierdejaars leer ik trouwens ook heel veel in het Spitaal. Observeren, maar ook coördineren en begeleiden. Misschien gaan andere scholen ook zoiets opzetten; het is heel leerzaam én ontzettend leuk."